

Dubbeluniversitet eller tvåna universitet?

Om man öktar i konstitutionellt fastställdt håll fullt utkan-
ner riktigheten af förslaget, att i
vår akademiska undervisning och
vår vetenskapliga odling fortsättnings-
vis för ~~förslaget~~ man äfven för det
svenska språket, så fönde man dock
ej kunna förena sig om det förslag,
om af det stort antal universitets-
lärare nyligen ingåfs till konsistorium,
och hvars syfte är att sätta dockman
en fullständig, eller åtminstone nästan
fullständig, finsk- och svenskaspråkig
parallel-undervisning vid vårt uni-
versitet. Denna petition, som äfven
för sin del ådagalägger, att univer-
sitetssprågan hos oss blifvit berör-
nande och förobar en lösning, upp-
väcker frågan, hvilka sättliga och
berättigade amäktningar då kunna
göras mot ett sådant arrangement,
äpne som på hwicket annat sätt
denna hetydelsefulla bildningsfråga
gäller kunde föras.

Allt man för de svenskaspråkiga

studerandena till garantera dem i
 framtidens utbygda fullständig och själv-
 ständigt svenskaspråkiga universitets-ur-
 dervisning förfaller måhända vid
 första ögonkastet rätt och tilltikt,
 men en noggrannare granskning blottar
 först dem framst de betydande prakti-
 tiska skuggsidorna af ett sådant ar-
 rangemang. Möjligheten att i varje
 läroårsne erhålla fullständig under-
 visning på sitt eget språk skulle
 nästan undantagssätt ha till följd,
 att de studerande, såväl för att und-
 vika de prängheter, som undervisningen
 på det andra språket skulle med-
 förraka den ären af begripliga
 ambitioner, särskilt af nökan att
 upphåra sin egen språkiga edling och
 medverka till en ände dämti ^{af}
 goda resultat, endast skulle ^{tillgodogör} ~~davända~~
 undervisningen på det språket. Till-
 fallet att erhålla fullständig svenska-
 språkig undervisning skulle sålunda
 ären, bland de svenska språkiga stu-
 derandena motiveras af ~~endast~~ val
 af sådan undervisning. Härmed väga
 ni mig alunda säga, att ej i nuvarande
 förhållanden är särskilt om man tager
 i beaktande det nuvarande stora
 antalet af svenska språkiga studerande,
 en till dem med längst gående svenska-
 språkig undervisning vere på sin plats,

3.

för så snart en sådan utan att för den
juridiskpraktiska undervisningen medföra vä-
sentlig skada är möjlig. Men den nuvar-
ande ordningen är ären väsentligen
~~stora~~ ~~med~~ en annan än den van-
liga förfatet skulle fastställas. För
nuvarande tillgodogöra sig de platta
studierande såväl juridik- som musik-
praktisk undervisning; i främsta moment
är valet af lärövannen och fredags-
kursens längdhet avgörande. Om
en den juridiskpraktiska undervisningen
~~salunda~~ gjordes obligatorisk ~~läsande~~ att
nuvarande lärövanns bär hafva en ordinari
professor som sin representant, på sät-
det, med en fört de juridiskpraktiska
studieradene beträffar, uppenbart,
att de annu mycket mindre än för nu-
varande, var ej förligt mycket mindre
än hvad som i framtiden antagligen
ejes vara fallet, skulle betjäna sig
af den juridiskpraktiska undervisningen
och bli förtroena med det juridiska spri-
kets vetenskapliga odling. Att ej detta
är anatromism, varo ej att räddat sak-
förhållande sit misförhållande i var-
tid, då prædicationerna på kunskaps i
juridika sprickat med afseende i dem,
vilka i samband ^{om fir} af tjänsblun i dina
verka bland ~~den~~ den den fabrikaste sprick-
gruppen, omittelbarigen komma att löjas.

4.

Man må ej hänse vara, att detta är
en annan sak, att det är en reform,
som nog kan förverkligas i jämne med
med den uppebördade universitetsreformen.
Ty klart är, att ifrågavarande avlange-
ment ingalunda skulle befodra in-
hantande af finska språket bland
~~den~~ ^{finnspråkiga} universitets-
dömen, varaf hänvis till i gisskap
af tjänstemans räkar i den finska be-
folkningens krets, utan att det framme-
ta ärtan skulle fördöja utvecklings-
gång i denna befordrade riktning och tå-
lunda illa ~~skulle~~ ansluta sig till de
reformar, hvilka uppe till fullständigare
förverkligande af rättensligheten i
vårt landes språkförhållanden. Nåhända
finns äfven mängd finnspråkig stud-
erande i ett snare stadium till
sin förfat men sin skada separa, men
den ej i tide aflyfta bistrande
kunskaper i finska språket mindar
honon att bli i den finska befolk-
ningen betjäande tjänsteman eller
att med fulmång verka om sidan.

Om ett erlättande af enbart
finnspråkig undervisning åt de finnspråkiga
studierandana med skäl bör
ställas som en anströmning, så kan
man å andra sidan säga, att det
indrigt sagt vore för tidigt, att göra
det åt de finskspråkiga studierandana
meddelade undervisningen enbart finska

5.

språklig, såsom den likväl enligt ifrågavarande reform faktiskt blefve. Tillsvidare är det sedan vi den vetenskapliga oddlingsens synpunkt möd- vändigt, att särskilt möjligt hvarje vetenskapsgren har sin färska språket användande representant, men det är ej nödvändigt, att hvarje färskspråkig studerande åtgärder särart färska språklig undervisning. Ettan att Falu är juristerne, för hvilka en god kunskaps ~~af~~ svenska språket ofta med skäl är af nöden, ^{skall} betydeten af den på detta språk föregående fortuningen fortfarande vara ganska stor, van med afseende å häxstämman ^(ämnisterna) bör prövan på ~~och~~ nogärtig, på tvåspråkiga ~~om~~ eller svenska-språkiga områden till och med fullständig kompetens af färska språket, bibehållas. Språkgruppens nödiga och konstgjorda särskiljande vid universitetet är tänkta ej heller på dessa synpunkter redt åtskurna.

Ned den senaste annämnningen ha vi sedan kommit att beröra den anstänksamheten, att ifrågavarande åtgärd ännu mer än föret skulle göra de båda språklementen fram- maste för hvarandra och utvidga klyftan den mellan. Om ej heller tages det finnas tillräckligt skäl till antagandet, att universitets eller

6.

universitetsundervisningens och lärareska-
rens praktiska undervisning, såsom följan-
darena före antagna, en gång för
alla skulle afskaffa universitetets
språkpräga men på detta undan
gärunna den unikatisk fördelen som
arbetet. Ettan att fala om andra om-
skändigheter synes det samolikt, till
den med räknet, att de svenska prakti-
ga studiandens procenttal, som
för närvarande utgör en tiondel av
tredjedelen af totala antalet stu-
diande, kontinuerligt kommer att gå
nedåt. Må vara, att det absolut har
ej skulle misstas, men må vara,
att det annorlunda finnes universi-
tet, i vilka hela elevantalet ej
är större än deras närvarande antal,
~~sö~~ ^{och} ~~sin~~ dylika motiv ^{är} ~~av~~ äutfrå Leo-
petiskt att för att kunna verka afgo-
rande på frågan. Antagande, att
i prägarvarande delning skulle ske, kum-
ma vi ej, om vi se faktat och fun-
fider rätt in i ögonen, tillsluta oss
ögon för den möjligheten, att man
en gång - trotsat's ganska snart -
högljadt skulle bryja pröva ^{ett} fullstan-
digt underrättande af universitetets
svenska avdelning och användande af
de för dess undervisning erforderliga
medlen till finskspråkiga bildningsbe-
hof. Det är lätt att föreställa sig i

vilken riktning förhållandena då skulle
utveckla sig. Helt enbart och
radikalt skulle den svenska afdelningen
låtare och senare ställa sig att under-
stöda och försvara sin i sitt sätt
varande högskola. Nya uppfall, skar-
pare hristigheter. I sin ifrån att
bevara den svenska universitetsun-
dervisningen skulle det svenska folk-
et studentet i vart land som helst få
till stånd en temporär konstygjind
överproduktion af svenska språkiga
studenter; ^{såväl} detta sätt, skulle man
försöka att ^{såväl} den man Tafllan som tonen
gav en rekord, vilka ej heller de
alltid vore af naturlig art <sup>(medelst idag aläggande af
förfäkt)</sup>, ett väl begripligt intresset bevisa
behofset och betydelsen af den svenska
språkiga afdelning. Det trode sikkert
knappast vara tröstigt, att denne ej ännu
stod skulle med tiden säga afdel-
ningens definitiva bibehållande. I mot-
satt fall åter skulle den svenska språkiga
universitetsundervisningen antastis-
ska ha förlorat allt, när det ej är
tröstigt, att man i den fyska afdel-
ningen skulle ärogo taga två under-
visningsprakt i användning. — Om
daimot sät universitet fortfarande
bibehåller som en enhetlig anstalt,
där ett om ockra proportionellt litet
antal svenska språkiga studerande
idkar studier, är det ej tröstigt,

8.

att det finska folkets rättskänsla skulle tillåta en sådan åtgärd af förtryck, som en fullständig förfinstning af Finlands enda universitet vore. En merā begränsad än den nuvarande, men sitt ändamål fullt medvarande språkpräktig undervisning skulle ej då hos någon kunna uppviska berättigadt mistrojor eller röra motstånd af föremäta medborgare. Hela vinsten ju också kunde på ske, ifall, sedan vi här nedan noggrannare förklara, i stället för en språklig undelning af det nuvarande universitetet en annan, rikt finskspråklig högskola skulle grundas.

För denna fråga är dock även den ekonomiska sidan af den föreslagna åtgärden beröras. Om det finns disponibla medel i öfverflöde för olikartade och såväl ~~finn~~ finsk- som svenskaspråkiga bildningsbehov, skulle inga svårigheter ur denna synpunkt möta, men då ej ej i fallet, måste även denna sida noggrant övervägas i samband med praktiska grunder och synpunkter och ej blott hänligt vid första ögonkastet gjorda slutsatser. Framställarna af delningsförslaget anmärka, att förändringen skulle erfordra blott några tiotal tusen i ^{10%} artiga kostnaderna, men överhaupt inte

9.

unvarande lärarkrafterna skulle
fördelas över endast ett fåtal nya
lärartjänster skulle inrättas. Här-
till kan man se, att de lärare-
krafter, som på detta sätt skulle
upphålla den präskopratiska under-
visningen, ej längre skulle kunna
utan ökning tillfredsställa allmä-
nundervisnings och postuniversitets
takstligga förfaller lika väl förlagd
därpå, att det grunderar sig på en
blott skarbar rättsanligitet. Från mär-
varande är visserligen de svenska
språkliga studerandens procenttal
ännu mycket högt, men upphållan-
det af en svensk parallel-afdelning
kan säkertta med beaktande endast
af de unvarande förhållandena före-
falla närmindan ~~täthet~~ berätti-
gadt, men i praktiken krefve för-
hållandet oturpraktiskt omortunda.
Genom att med lika stora, eller äf-
ven mindre ungefärligen lika stora medel
understöda hvarolika afdelningen
skulle staten faktiskt uppropa
ungefärligare för de svenska språkliga
bildningsbehoven, bruket med af-
seende å dess begränsade tillgångar
ej vore särmeritstämmande med rätt
och billigt.

I den föreslagna delningen skulle
statligen ~~förvara~~ ^{förvara} den af vetenskaps-

10.

ligheten upprörande specialiseringen
af läroämnena om förhindra nya
~~vetenskapsgrupper~~ att få sin egen
representant. Detta faktum framgår
även af förlagstäljarnas projekt.
De teoretiska och den praktiska
filosofin skulle ingå formas till en
läroämne, liksom estetiken och konst-
historien, och äfven i språkundervis-
ningen skulle ~~främmande~~ ^{launderade} förändringar
komma att midtas.

Då utgång var universitets-
råda fördrar sin lösning, sjuas mot
det förlag, som här ganska nödlyft-
tigt behandlats, bär uppställas som
kartaforetan grundad af ett snyggt,
finiskpräktigt universitet. — I det
föregående har redan i korthet på-
pekats, att denne åtgärd skulle
ät det svenska språket ^{betygga/} ha en
rätsurlig ställning vid Helsingfors
universitet, hvare fullständiga för-
finstoring det di vore vanvettigt att
födra, där man di rätsurliga på
fullt armar skulle börja agitera för
en svensk högskola, om ej annars nu
på privat väg. I föregående må här
för öfver påpekas, att ^{ifall} man på svenska
språket håll om förhållandena det po-
kalla vore förtig beredd till enskilda
appelliror till prinsen för ^{den} svenska språ-

Kinga universitetsundervisningen, då
skulle ändamålet ~~särskilda~~ förvara
förfarare ensas och företrädes med
större framgång, men att med su-
skilda medel vid statens universitet
särskilt nya lärostolar, vilkas in-
nehavare skulle vore giktiga att
meddela prästekopratisk undervisning,
är genom att skrida till grundande
af ~~ett~~ privat universitets högskola.
Hitt omnat helt och hållet prisprä-
kig universitets befintlighet i verk-
samhet skulle naturligtvis merka hö-
jande på de i Helsingfors varande
prästekopratiska studerandes pro-
centtal om såunda medelbart öka
betydelsen af den prästekopratiska un-
derundervisningen därstädes.

I h kulturella betydelsen af
ett nytt prisat universitet är ^{det} vär-
digts att nämnas att prisat universitet
är det ^{det} prisat universitet som är
motiverat mot den centralisation, hvilken
säval på ~~högre~~ det kulturella
som på andra områden så lågt blir
förhållande insynenhet men att litet
gen fäktigt folk, men hvars öppen-
driften bär undvikas, kankända mest
jämför, hvarav befolkningens fäktighet
motväreras af ett utmärkt niderläkt
uppmärksamhet som utvecklade kommunika-
tionsmedel.

12.

Det nya universitets medelbills
kostnader skulle till en början ej be-
höva uppgå till särdeles stora be-
lopp. Säson i sätta under ^{en} snarta
är en publicerad uppsats granskats,
kunde det samma i början antaffa
medan för historisk-filologiska sek-
tionen motsvarande humanistisk fa-
kultet, hvarest lärares antal var
så stort och berifat undgångs-
förordning ^{tillgängarna} och ~~meddelas~~ medgafte. För
eller senare blefve säkerligen en
av juridisk fakultet följande
företräde framåt. Den naturvetenskap-
liga och medicinska fakulteten, som
erfordrar ett stort och dyrbart ma-
sterieri, kunde först myckel senare
veta mäktande omväxlingar, såsom i
Sveriges privata högstolar skett,
förra sva representeranter. De fi-
nansiella omständigheterna kunde kans-
kända till en del förhindras därige-
nde, att Helsingfors universitet helt
och hållit skulle affärerna nära lära-
restafler, naturligtvis med desses
att egna vantekke samt från sådana
läroämnem, som ha flera representeranter.
Var detta ej sinnge för sig, kunde
~~man~~ ^{äter} temporärt, för ~~att~~ ^{och} ~~att~~ ^{är} ~~är~~
läseår efter termin "lära" däriför
de nödvändigaste lärarestaflerna.

Ma' vara, att för dessa plan

13.

förverkligande sinn givne minsta år,
i varje fall sones det ~~det~~^{just} denna för-
verklighet upptagas och ställas under
diskussion. Såkort är, att ifall det
universitets sprickiga Tredelning
äsynförfärdigt skulle förverkli-
gas, möjligheten af sitt egta först un-
iversitets grundande skulle uppståtta
till den mest aflaggsna praktid. Där-
för förtjänar det, som sagt, en här-
skild uppmärksamhet. Frågans prakti-
ska förverkligande skulle natu-
rligtvis förra ej blott uppmärksam-
het om diskussion, utan framför allt
äfven de enskilda medborgarnas ~~oppo-~~
~~sition~~^{affär} och kärlek. En sådan hörjor-
tas säril grundande för uppmärksam-
hende och förkopande skulle utfordra
enitisk oerkanhet ur siktigt un-
derstöd, men medborgare kunde
ej knappat oppa sin rävor för
ett värkare bildningsändamål.

R. E. Hult
afslut